

אתי אברמוב צילום: אביגיל עוזי

הילדים שול נובה '23

כשברחו מהמחבלים שעות,
כשהתחבאו בחולות בין שריקות
הכדורים, הם התפללו רק לשרוד.
שלוש שנים אחר־כך, הם רצים
בגינת המשחקים ובונים ארמון
בחול עם התינוקות שהביאו לעולם.
שורדי הנובה שהפכו להורים,
מדברים על השמחה הגדולה
שהגיעה לחייהם וגם על הקשיים -
החרדות האין־סופיות, הטריגרים
בג'מבורי והסיוטים בלילה. וכן,
הם ממשיכים לרקוד, אבל בעיקר
לצלילי
"עוגה־עוגה"

ב

7 באוקטובר, בשעה 6:28 בבוקר, חן ואופיר אטיאס מראשון-לציון היו עוד זוג ישראלי טיפוסי. היא סוכנת ביטוח, הוא אינסטלטור, שאוהבים לרקוד ולחגוג את החיים. אחרי שלוש שנים של טיפול פוריות, היה להם חלום אחד: להפוך סוף-סוף להורים. פחות משעה אחר-כך, כבר היה להם חלום בסיסי יותר, להישאר בחיים.

"הגענו לנובה לקראת השעה שש בבוקר, ואיך שסיימנו להתמקם, התחיל כל הבלגן", משחזרת חן. "אני זוכרת שברגעים הראשונים שמרנו על סוג של קור רוח שנבע מהלם. חברים התקשרו ואמרו 'יורים עלינו', ולא ממש הבנו מה קורה. שמענו יריות ושריקות של כדורים מעלינו ואמרנו: 'אולי צה"ל מגיב'."

כשהמציאות האפלה מסביב העלתה הילוך, נכנסו בני הזוג למכונית והחלו במנוסה. "הייתה פאניקה מטורפת", מספר אופיר. "ירו עלינו מרובים ואחר כך ממאגים, זה הרגיש לא אמיתי. בשלב מסוים ראינו תעלה והתחבאנו בה. אני זוכר שלמרות הפחד הגדול מאוד, הסתכלתי על חן והבטחתי לעצמי: 'אני אוציא אותה מפה'. החזקתי לה את היד ואמרתי: 'אני אוהב אותך, והכל יהיה בסדר'. כל החיים עברו לי מול העיניים. מה הספקתי, מה לא, ומחשבות של: זהו? הכל נגמר? רק התחנתני, עוד לא הקמתי משפחה."

שלוש שנים אחרי שהתחבאו, רועדים מפחד, בתעלה, המשפחה שהקימו מונה כבר חמש נפשות, שני הורים ושלוש בנות: מיה, בת שנתיים, והתאומות ליב וריף, בנות שבעה חודשים. את חרדת המוות מחליפות רוב הזמן דאגות למלאי מספיק של חיתולים ותחליפי חלב ולאיה גן לרשום את הפעוטות השנה.

גם שלומי ואסתר טובי היו באוקטובר '23 אנשים אחרים, במה שנראה כמו שא חיהם. השניים, שהכירו, איך לא, במסיבת טראנס, חגגו בנובה גם את מסיבת הרווקים שלהם. רק שבועיים קודם הציע שלומי, אמן רב-תחומי, נישואים לאסתר, עובדת בתחום הביטוח שהייתה אז בחודש הרביעי להריונה. "זו גם הייתה בעצם הפעם הראשונה שבה פגשתי את החברים של אסתר", הוא מספר.

כשהתחילו היירוטים, שלומי הלך להביא את הרכב, ואסתר נכנסה בינתיים לרכב אחר – כך שהשניים נפרדו. מסע הבריחה של שלומי כלל התחפרות באדמה, בניסיון להתחמק מהירי הבלתי פוסק מסביב. "שכבתי בערוגה של תפוחי אדמה, כשטרקטורון מעופף יורה עליי מלמעלה, מימיני ושמאלי יורים עליי בארפיג'י, הכדורים פוגעים באדמה לידי, ואני אומר לעצמי: 'זה לא יהיה הבור שלי. יש אישה שמחכה לי'. מסביב ראיתי אנשים נחטפים, מובלים לג'פים, ואמרתי לעצמי: 'הבטחתי להורים של אסתר לשמור עליה, ואם צריך אני נכנס לעזה במקומה – לא אתן לילד שלי לגדול שם'."

בינתיים, אסתר כבר ירדה מהרכב והחלה לברוח.

לרוץ בלי להסתכל לאחור. הבריחה מהנובה

"עוזרות לנו לא ליפול". חן ואופיר אטיאס עם מיה והתאומות ליב וריף

צילומים: אביגיל עוזי, אלכס קולומיטסקי

י

אופיר: "כשהילדות נולדו שמחתי מאוד, אבל גם שמחת החיים שלי אחרי הנובה היא לא מה שהייתה פעם. בהיריון של מיה, בכל יום הייתי מדליק נר בבוקר ומתפלל, עברנו את הנורא מכל, בבקשה שהילדה תצא בריאה. ואז כאילו אלוהים אמר: אני אתן לך את הילדה הכי מדהימה בעולם, ועדיין, זה לא קל"

עניקה לאמהות ולמשפחות סיוע רגשי, נפשי וכלכלי, יתווספו אליהם עוד 12 פעוטות שנולדו מתוך האפר השרוף של רחבת הריקודים ליד קיבוץ רעים.

אחת האמהות, שרה דהן, מספרת שמה לעצמה תזכורת לעשות בדיקת היריון ב-9 באוקטובר '23. בחודש יוני הקודם היא התחתנה עם בחיר ליבה, אדיר, מוזיקאי ויוצר טראנס ("אדירוס") מבתי ים, ומיד אחר-כך השניים טסו למקסיקו לירח דבש של כיה ומוזיקה. בספטמבר שבו, ומיד הזמינו כרטיסים למסיבת הטראנס הבאה כדי להיפגש עם כל החברים, בהם בני הזוג חן ואופיר אטיאס. "הגענו למסיבה בשתיים בלילה, ואני זוכרת שב-5:55 הצצתי בשעון ואמרתי לאדיר: 'איזה יופי של שעה, יא ללה, חמסה על כולם'", היא משחזרת, "אחרי חצי שעה זה התחיל. בהתחלה רצנו לאוטו וחיכינו שקצת יירגע, ואז התחלנו לנסוע, כשבדרך לכביש 232 אנחנו מקבלים טלפונים שירו על החבר הזה, ובנות צורחות שירו על החברה הזו. חשבנו שהן בטרף רע, לא עיכלנו שזו הסיטואציה. רק כשנתקענו בפקק וראינו שוטרים שאמרו: 'צאו מהאוטו, יש מחבלים', לקחנו את עצמנו וברחנו. אנחנו באנו עם האחים רון וגל שגב, אבל בריצה בשדות התפוצצו. כל הזמן הרגשתי שמישהו שומר עלינו. כאילו החליט: 'את תצאי מפה בחיים'. אני זוכרת שהרמתי מבט לשמיים, ודיברתי לאלוהים: 'הרגע התח' תנתי, כל כך הרבה זמן חיכיתי, מה, נתת לי להתחתן כדי לקחת אותי? אתה לא רוצה שאקים משפחה? ואז נזכרתי בבדיקה שאני צריכה לעשות, וברגע שחשבת 'אולי אני בהיריון', נכנסה בי אמונה שאני לא הולכת למות."

בסופו של דבר ניצלו בני הזוג דהן על ידי החברים

"רצתי ולא הסתכלתי לאחור, כרי לא לראות את הד וועות", היא חוזרת לרגעי האימה. "אני זוכרת שדיברתי עם אלוהים בלב. אמרתי לו: 'אין מצב שחיכיתי עד היום להיות אמא, וככה זה ייגמר. אני סומכת עליך שהתינוק ייצא בריא ושלם'. ביקשתי גם ששלומי ישרוד, כי 'מה, אני אהיה אמא לבד?'"

במהלך הריצה, היא מספרת, דיברה לא רק לאלוהים, אלא גם לעובר שברחמה. "אמרתי לו: 'תשמור על עצמך, יהיה בסדר, השם שומר עליך, אמא פה שומרת עליך, תכף נגיע למקום מבטחים'."

רק אחרי מסע של שעות, הצליחו אסתר ושלומי להי תאחד. "20 דקות רצתי לכיוון פטיש, עד שמצאתי אותה בין מאות הבורחים. ואז ידעתי שאלוהים איתי ואנחנו יוצאים מפה", הוא אומר.

במושב פטיש מצאו גם אחות שבדקה את אסתר, "אבל רק למחרת, כשהגענו לבית החולים ואמרו לנו: 'יש דופק, הכל בסדר' – הצלחתי לחזור לנשום", היא מגלה. "התחושה שליוותה אותי בכל ההיריון הייתה שאלוהים הציל אותנו כשביל שהילד הזה ייוולד. קראנו לו בניה משה – בניה כי הוא בן ה', והרב גם אמר שבניה משה זה בגימטריה 412, שהיה או מספר חללי הנובה."

בניה משה, מיה, ריף וליב הם רק ארבעה מתוך 120 תינוקות שנולדו לשורדי מסיבות הדרום – נובה ופ' סיידאק, ולמשפחות שכולות מהנובה. בקרוב, אומרים בעמותת קהילת הנובה אשר מרכזת את הנתונים ומי

"אי אפשר לשקוט או ליפול". שרה ואופיר דהן עם שיה וארי

צילומים: אביגיל עוזי, באדיבות המשפחה

לידי והם התפוצצו. הגוף שלי התנתק מהאדמה, מההרף. חמש שעות שכבתי בשטח והתפללתי. אמרתי לבורא עולם: 'למען הילדים שלי אני מוכן לצאת מפה גם בלי רגלי'. באחת ורבע חילצו אותי. פינו אותי לסורוקה ומשם לאיכילוב, יש לי עדיין פציעה בגב וברגל".

איך נודע לך ששירן נרצחה?

"אחרי חמישה ימים הגיעו שתי עובדות סוציאליות לבית החולים וסיפרו לי. לקח זמן עד שזיהו אותה. לא נכנסתי לראות את הגופה שלה, רציתי לזכור אותה כמו שהייתה לפני הנובה. בהתחלה רציתי להתחלף עם שירן ושהיא תישאר בחיים. אבל הבנתי שזה הגורל, זה רצון השם, וחפשתי דרך להתעורר. הייתי חייב להיות חזק בשביל שלושת הילדים שלי. אני חייב לתת להם דוגמה איך מתגברים על דברים".

פאסטרפורדורד כמעט שלוש שנים קדימה. אין ספק שהדבר האחרון שנתי היה מדיין, באותם ימים קשים, זה אותו יושב כעת על הספה, מחליף חיתול ומאכיל את נאיה, תינוקת בת שלושה חודשים, שנולדה לו מאשתו השנייה, בת אל.

השניים נישאו במרץ לפני שנה, עזבו את בת"ם ועברו לבית פרטי בראשון-לציון, שם הוא מפעיל מספרה בשעות שנוחות לו. ביתר הזמן הוא אב מסור לעילאי, 18, אורי, 14, מאי, 11 ונאיה הפעוטה. "זה שם שמורכב מצי" רוף המילים "נא" ו"הי". הוא מסביר, "ומשמעותו 'אנא אלוהים', לזכר אותם רגעים שהתפללתי שאצא מזה".

× × ×

ילדי הנובה החמודים נותנים הרבה טעם ומשמעות לחיים החדשים של השורדים. ועם זאת, לא קל להיות הורה לתינוק או פעוט בישראל בשלוש השנים האחרונות, בין אזהרה להפסקת אש, בטח ובטח כשמדובר בהורים טריים שהם שורדי הנובה. גם ההיריון עצמו, תקופה מלאה חששות פעמים רבות, הופך עבורם לא-תגר כפול ומכופל.

"פתאום, מהאדם הכי חזק, הכי לא מפחד, הפכתי לח'דרתית", אומרת חן אטיאס (32), אם לשלוש קטנטנות, הגדולה שבהן בת שנתיים. "היה לא פשוט להיכנס מחדש לטיפולי הפוריות שעברנו לפני הנובה. מצד אחד רציתי המשכיות, ומצד שני הנפש שלי הייתה עצובה. בהלם. מנותקת. זה גם היה היריון בסיכון גבוה, עם המון אש פוזים. בגלל הנובה היו לי קשיי שינה ופחדים. אפילו בקופת חולים, כל אחד נראה לי מחבל".

ואז הגיעה הבשורה על היריון נוסף, עם תאומות, שאליו נכנסה באופן טבעי. לצד האושר וההתרגשות, ניצבו בפניה גם אתגרים חדשים. אבל כמו השורדת שהיא, היא מתמודדת באומץ גם איתם. "כל הזמן אמרתי: 'נחכה שמיה תיכנס לגן, ואז אתחיל לטפל גם בעצי מי', אבל ההיריון עם התאומות לא היה מתוכנן וכשהיא נכנסה לגן, כבר הייתי בחורש שישי, ושוב לא יכולתי להתרכז בעצמי".

מה עושים?

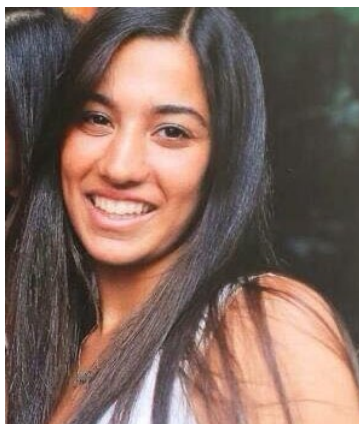
"כרגע, העיסוק האינטנסיבי בילדות עוזר לי לא ליה פול. אני אסופה, וזה הכי נכון לי. לא לתת למוח להפליג במחשבות".

את חושבת לפעמים איזו מין אמה היית יכולה להיות,

אם לא היית בנובה?

"אני חושבת שהייתי אמה שונה. חלק מהכאב והחרדות שלי הוא כי אני רואה את כל המשפחות שנוצחו או נחטפו להן הילדים, ואלה מחשבות שלא יוצאות לי מהראש. לפעמים אני שמחה את עצמי במקום של אמה שהילד שלה היה שם, ולא מצליחה להכיל את זה. אני לא יודעת אם ארשה לבנות שלי לצאת למסיבות. גם אנחנו לא חוזרו עדיין לסצנה, אולי כי אנחנו נוסעים במוד משפחה. נחזור, אבל לא עכשיו".

לא פשוט ליישב את הדיסוננס בין האושר העילאי לזיכרונות

נרצחה בחודש הרביעי. ניצן רחום ז"ל

שרה: "אני זוכרת שקמתי בשש וחצי בבוקר ב-9 באוקטובר, עשיתי בדיקה ולא האמנתי. ואז התחלתי לבכות. אחר-כך, כשהתחילו לרוץ הסיפורים של החטופים, דמינתי שכל זה היה קורה בשבי ואמרתי לעצמי 'יואו, מה אם הייתי שם בהיריון'. המחשבה הזו לא עזבה אותי"

שאינם באו, האחים שגב, שמצאו רכב מונע והתחילו לאסוף אנשים בשדות. "אחר מהם סיפר שחשב שהוא הולך למות, עצם את העיניים, ראה לנגד עיניו פתאום את ברהמטיווה שלו, וחשב על הספרה 13", אומרת שרה, "אחר-כך הוא מצא את הרכב, וחילץ אותנו. כשהגענו הביתה אמרתי לעצמי: הוא אמר שדמיין את המספר 13, ובמכונית היינו 12. יומיים אחר-כך גיליתי שאני בהיריון, אז יצא שהיינו 13".

לילדה, שכבר מלאו לה שנתיים, קראו שיה, מתנת האל. אחיה הקטן, שנולד לפני כשישה חודשים, עונה לשם ארי, בגלל מבצע שאגת הארי. "שיה בכלל הייתה אמורה להיות אמה", אומרת שרה. "זה היה השם שרצינו לפני המון שנים, אבל כשהיא נולדה, הרגשתי שזה לא מתאים לה כי היא מתנה מהשם".

נתי גנון, ספר בת"ם, שאהב לבלוע את החיים במנות גדולות, בעיקר לצלילי מוזיקת טראנס – חשב שפרק הילודה בחייו כבר הסתיים. למסיבה הגיע עם אשתו שירן, אחרי שהשאירו בבית את שלושת ילדיהם המתבגרים. "חיינו את החלום", הוא מספר. "היה לנו בית במגרל עם שומר ומכוון כושר, ג'יפ חדש. עברתי קשה, ושירן עזרה לי. טסנו הרבה, כל חודשים בית מלון ומסע עדות ובתי קפה. כשהייתי מדבר עם שירן על עוד ילדים, המשפט הקבוע שלה היה: 'שאלוהים ישמור על מה שיש לנו, וישלח ילדים למי שרוצה'".

לנובה הגיעו ברבע לרבע לפנות בוקר. "אמרנו שנראה את הוריה, נישאר כמה שעות, ונחזור ב-12", הוא נזכר. "כשהתחילו האזעקות וההירוסים קיפלנו הכל

לרכב, נסענו לכיוון היציאה ונתקענו בפקק הפנימי. בשלב מסוים הרכב שלנו שקע, והתחלנו לחפש את עצמנו. אתה לא יודע מה לעשות, לא מכיר את השטח. שירן ואני היינו יד ביד, מההתחלה ועד הרגע שירו בי. משהו כמו שעה וחצי. בשלב מסוים נכנסנו לאחד הרכבים, הנהגת עשתה פרסה ואז ירו על הרכב. שירן, שנפגעה ביד, שאלה: 'מה זה, נתי? ענתי לה: 'אל תראגי, יהיה בסדר', ועשיתי לה חוסם עורקים באמצעות הקפוצ'ון".

"החלטנו לברוח, ואיך שפתחת את הדלת, הפנית את הראש שמאלה, וראיתי מחבל שעמד 200 מטר ממני. הוא ירה לי ברגל, ממש פירק לי אותה. מהאינסטינקט ניסיתי להמשיך לרוץ אבל לא הצלחתי, כל הרגל התרסקה לי. שירן עוד הצליחה לזוז, למרות הפציעה, אז אמרתי לה, 'תרוצי ואל תסתכלי אחורה', וזהו. זאת הייתה הפעם האחרונה שראיתי אותה".

"מאותו רגע שכבתי על האדמה, עושה את עצמי מת. מסביב יריות, צעדים, 'אללה אכבר', כבר שמעתי את המחבל מעלי דורך את המחסנית, ואמרתי לעצמי: 'זהו'. אבל איכשהו הם המשיכו הלאה. ואז מחבל זרק רימונים ופצצות לתוך רכבים שעמדו

"אלוהים הציל אותנו
כדי שהוא ייולד". אסתר
ושלומי טובי עם הבן,
בניה משה

צילום: אביגיל טויז

הקשים, אומר אופיר (39), בעלה. "כשהילדות נולדו שמחתי מאוד, אבל גם שמחת החיים שלי היא כבר לא מה שהייתה פעם. בהיריון של מיה היינו המון בבתי-חור לים. כל יום הייתי מרליק נר בבוקר ומתפלל, 'עברנו את הנורא מכל, בבקשה שהילדה שלי תצא בריאה, יפה, חכמה ונבונה'. ואז כאילו אלוהים אמר: אני אתן לך את הילדה הכי מדהימה בעולם, ועדיין, זה לא קל".

איך אתם מתמודדים? לגדל שלוש ילדות קטנות זה לא פשוט גם ככה.

"אנחנו מתאמצים לקיים בית נורמלי, אבל אין ספק שקשה להיות ילד של ניצול נובה. לפני הנובה הבנות שלי היו מקבלות את אופיר החזק, שיכול להכיל הכל ולהתמודד. היום משה נשבר בי, התקלקל, עם בריחות, טריגרים, התמוטטויות משום מקום. אתה רואה פתאום שחור בעיניים וחושב: 'מה נרפא אצלי? הרי הייתי בצבא בקרבי, מה קרה שפה אני לא מצליח להתגבר'?"

"לפני יומיים, למשל, בעטתי בפינת האוכל מהבית כי של הבנות. לא הבנתי מה קורה לי. ואז מיה הגדולה צעקה, והצעקה הזו איפסה אותי ויצאתי מזה. אבל זה היה מפחיד, כי צעקות ובכי באופן כללי, מחזירים אותי לפעמים לבומים וליריות. מחזירים אותי שוב לאדם שהוא שבר מהנובה".

כשאתה מוטבל על הורים בן של מיה, אתה רואה פערים ביניהם?

"באופן כללי, כניצול נובה, אני חש פער מול כולם. זה מתבטא בעבודה, בסופר, בגן שיש בו הורים מעורבים יותר ממני, ואני לא יכול לקחת על עצמי מחויבות נוספות כי כל דבר מבחינתי הוא עוד לחץ ועוד טריגר. באזעקות שהיו במלחמה, פחדתי לצאת לחדר המדרגות ולדרת למקלט. כי בראש שלי מחבלים יכולים להפחית אותנו בכל רגע. התביישתי להגיד לשכנים, וכשהם הבינו, הם היו דופקים בדלת, שואלים איך אנחנו. רק כשעברנו לדירה עם מ"ר, זה קצת נרגע".

"אין מה לעשות, הטרומה פוגשת אותך בכל מקום, אבל יש לנו תקווה גדולה לעתיד ואופטימיות שנשארו בחיים, ונעשה את הכי טוב בשביל הילדות. הן והבנות הן הנחת שלי, והן נותנות לי את הביטחון הכי גדול בעולם. בלעדיהן לא הייתי מצליח להתמודד".

תספרו לילדות על הנסיבות המיוחדות של הולדתן?
"רק בליווי מקצועי. אני רוצה קודם לדעת באיזה גיל הכי טוב לזרוק עליהן פצצה כזו. כן, נספר להן מה אבא ואמא עברו ועל החברים שאיבדו. עצם זה שיש לנו ילדים, אומר שניצחנו את הטרומה, רק נקווה שגם המדינה תרים את הכפפה ותזכור שאנחנו לא הורים רגילים. אנחנו הורים קצת שבורים, קצת מרוסקים, שרוצים להעניק לילדים משפחה נורמטיבית. הייתי רוצה לדעת שיש מישהו שיטפל בילדים האלו, כי הם, כילדים של ניצולי נובה, יצטרכו עזרה".

× × ×

לא קל גם להיות תינוק של הורה שורד נובה. "כל ההיריון היינו בחדרות", מספר שלומי טובי (39), אביו של בניה משה שנבנה היה עוד עובר. "לא הלכנו לטייפולים כדי לא לקבל כדורים פסיכיאטריים שישפיעו על הילד. בכלל, פחדנו לרבר על הטרומות והחששות שלנו, שלא ייקחו לנו אותן, אבל כל הזמן היו לי מחשבות לאיזה עולם אני מביא אותן ופחדים שחוטפים אותנו ואת הילד. סיוטים מתמשכים, עד היום".

מה עוזר לכם להתגבר?
"בהתחלה ניסינו לרלג על מה שקרה, להיות סתם שני הורים נורמלים, אבל זה קשה. אם הילד צועק לי באמצע הלילה 'אבא', אין אותי. באותו הזמן אני חולם שחוטפים אותנו, והוא אפילו לא יודע את זה. בעיניי, גם הילד שלנו הוא שורד אירי, כי הוא היה שם בעצמו. אמא שלו, אני והוא קפצנו יחד מגבעה בגובה 50 מטר, והידרדרנו בגלגולים, ויצאנו בשלום".

שלומי ילדה נוספת, בת 17 מנישואים קודמים, וההבדלים באבהות שלו בין השניים בולטים, ולא רק בגלל גילו. "אליענה, הבכורה שלי, ראתה איתי עד גיל 14 תשע מדינות, וסקי ויורודיסני, פארקים בכל

י י שלומי: "עם הבכורה שלי נסעתי לסקי ולירודיסני, יצאנו לגינה כל יום. עם בניה משה אני בעיקר בבית. הרעש במשחקיות קשה לי, הפקקים מטרורים אותי. למרות הכל, אני כל כך שמח שהוא נולד. אתה מתעורר מסיוט, רואה את המיטה שלו ונרגע"

חברות שגם הן ילדו אחרי הנובה, והחיבור של הילדים האלו שונה. הם מדברים ביניהם עם העיניים. "ישנה, כמובן, אשמת הניצולים. אחר הסיפורים הכואבים והזכורים מהנובה הוא של בני הזוג ניצן רחום ולידור לוי זכרם לברכה שנרצחו במיגונית המוות, כשניצן בת ה-28 הייתה בחורש הרביעי להריונה. לפני כמה שבועות הופיעה אחותה עופרי בתוכנית "דה ווייס", סיפרה את סיפורם, ושרה את השיר "געגוע" של עידן רייכל. מיותר לציין שאת אסתר, שצפתה בתוכנית, זה זרק אחורה. "כמובן שנוכרתי בניצן, שהייתה בהיריון ממש כמוני, וחד שבת: זו הייתה יכולה להיות אני. זה עדיין מלווה אותי וקשה לי, לחשוב כל רגע מחדש על הנס שקרה לי – במה זכיתי?".

גם שרה דהן, בת 38, הייתה בהיריון במהלך הפסטיבל, כמו שגילתה ב-9 באוקטובר '23. "אני זוכרת שקמתי בשש וחצי בבוקר, עשיתי בדיקה ולא האמנתי. ואז התחלתי לבכות. גם לא יכולנו לספר לאף אחד, כי היינו ממש בהתחלה. אחר-כך, כשהתחילו לרוץ הסיפורים של החטופים, המיינתי את עצמי מגלה את ההיריון בשבילי, ואמרתי לעצמי 'יוא, מה אם הייתי בהיריון בעזה? המחשבה הזו לא עזבה אותי'. את חושבת שהיית אמא אחרת, אם לא מה שעברת?

העולם ובילדות כל יום היינו יחד בגינה. עם בניה משה אני הרבה בבית. אנחנו מציינים, משחקים, הולכים להאכיל ציפורים בשדה ממול. למה? כי הרעש במשחקיות קשה לי מאוד, הפקקים בכביש מטרורים אותי. גם פיזית, אנחנו עם פיברומיאלגיה, והכל כואב לי כל הזמן. למרות הכל, אני כל כך שמח שבניה משה בא לעולם. אתה פותח את העיניים מתוך סיוט, רואה את המיטה של הילד, זה מיד מרגיע. מחזיר אותך מהסיוט למציאות".

"במהלך ההיריון", אומרת אסתר (37), אשתו, "כל מה שראגתי, זה להגיע ללידה בשלום. אחריה, הכל יצא החוצה. כל יום אני מלקה את עצמי. איך זה שלפני הנובה עשיתי עסקים בארה"ב, טיילתי בעולם, נסעתי, ופתאום אני לא יכולה לצאת מהבית. אין יום שאין לי בו טיפול. והכי כואב לי, שכל החיים הייתי עם ילדים – של חברות או האחיינים, והיום, כביש לי ילד משלי, אין לי מסוגלות לקחת אותן לג'מבורי כי אני מותקפת ממה שמסביב. רוב הטרירגרים שלי קשורים לילד. בהתחלה ברקתי כל שנייה אם הוא נושם. לא הרשיתי לעצמי להיות אפילו בחדר ליד, שלא יבוא מישהו ויחטוף לי אותו. כל הזמן אני גם חושבת, 'רגע, נעלתי את הבית?'"

את רואה את כל זה גם בבניה משה?
"בין אם נרצה או לא, הפוסט-טרומה שלנו בהכרח משתקפת בו. הוא קצת ער ודרוך, כמונו. יש לי שתי

"הילדים הגדולים"
רבים עליה. בת
אל ונתי גנון
עם נאיה

**נתי: "הילדה הזו היא
בוסט לחיים. ניצחון
כנגד כל הסיכויים.
לקחו לי חיים, וברוך
השם, הבאתי חיים לעולם. ילדים
הם תמיד שמחה, אבל פה זה משהו
אחר. נאיה באה אחרי רעידת אדמה
במשפחה. ממחלקת שיקום עברתי
למחלקת יולדות"**

"חינו את החלום". שירן גנון ז"ל

היא ילדה שבאה אחרי רעידת אדמה שהמשפחה עברה. כשבת אל הודיעה לי שהיא בהיריון, הייתה התרגשות גדולה, דמעות. להיכנס לבית-חולים, למחלקת יולדות ולא למחלקת שיקום, להיות 18 שעות בחדר לידה, היה מרגש מאוד. הרי איחלתי לעצמי את הדבר הזה."

איך הגיבו הילדים שלך על האחות החדשה?
"בציפייה ואהבה. הם אמרו: 'חבל שלא יצאו תאומים'. הגדול, עילאי, בן 18 וזה פחות מעניין אותו, אבל הבנות, אורי ומאי, רבות עליה. מי תחזיק את נאיה, מי תשמור עליה. הן יושבות ליד העגלה. גם אני מאכיל אותה, מרים, מרדים. זה עצצוע קטן בבית, שכולם אוהבים ומלטפים. רק מה, מאז שהיא נולדה לא ראינו בית קפה", הוא צוחק. "אבל היא תגדל קצת, ונשאיר אותה עם המשפחה."

ומה עם מסיבות טראנס?
"אני הולך למסיבות. טראנס זה לנפש. את הפחד השארתי בנובה." X

ETI-AB@yedi.co.il

ותינוקות הם תזכורת לכוח החיים, להמשכיות וליכולת לצמוח גם מתוך שבר גדול. לצד הליווי ברגעי הקושי, חשוב לנו להיות גם ברגעים המאושרים – מההיריון, דרך הלידה וגם אחריה, כדי שירדעו שהם לעולם לא לבד. המשפחה של שבת הנובה ממשיכה לגדול, והלב של כולנו מתרחב יחד איתה."

נתי גנון (42), שנישא לבת אל (40) אחרי שאשתו שירן נרצחה בנובה, הוא דוגמה לכוח חיים מתפרץ שכוונו אל ושירן ז"ל, הוא מספר, היו חברות, אבל לא קרובות. "כשהייתי בשיקום, היא באה לבקר, ומפה זה התפתח. אני התחלתי איתה, בהתחלה היא אמרה: מה, הוא בסדר? הוא לא נורמלי? היא הייתה אז רווקה, ואני זוכר שתמיד שאלתי את שירן, למה בת אל לא מתחתנת, למה אין לה זוגיות. לכן גם ירדתי שאם זה הולך בינינו – זה כולל גם חתונה. סגרתי את האולם עוד לפני שהצעת."

הבאת בחשבון שתהיה לך גם עוד תינוקות?
"הילדה הזו בשבילי היא בוסט לחיים. ניצחון כנגד כל הסיכויים. לקחו לי חיים, וברוך השם, הבאתי חיים לעולם. ילדים הם תמיד שמחה, אבל פה זה משהו קצת אחר, מעצים יותר. נאיה

"לא היינו הורים לפני כן, אז קשה לי לדעת. מה שכן, היום אני אמא סבלנית מאוד. אני מנסה כל הזמן ליצור לנו סביבה רגועה עם כמה שפחות לחץ, בלי רעשים חזקים שמקפיצים אותי. חשוב לי מאוד שהילדים יגדלו ברוגע. כשאני מסתכלת על שיה וארי, אני מרגישה ניצחון וששום דבר לא מובן מאליו בחיים. מישוהו למעלה החליט מי ימות ומי לא, ואני אומרת תודה כל יום. אולי בלי הנובה הייתי רואה הכל כמובן מאליו."

"לשמוע שאנחנו בהיריון, בטח תחת טילים ובממ"ד, היה דיסוננס מטורף", מוסיף בעלה, אדיר (37). "אבל המציאות דחפה אותנו קדימה. כבר אי אפשר לשקוע או ליפול, יש בשביל מה לחיות, בשביל מה להחזיק מעמד, והיה לנו ברור שנעשה הכל בשבילה."

מה עם מסיבות, אתם ממשיכים לצאת לרקוד?
"מאז הנובה הבנתי שהחיים קצרים ואי אפשר לדעת מה יהיה מחר, אז צריך להיות הורים טובים ואנשים טובים. כן, אנחנו ממשיכים ללכת למסיבות, בין השאר כי זה העיסוק שלי. המסיבה הראשונה אחרי הנובה הייתה בשיטים, הגענו אליה עם החברה מה נובה, וזה היה רגע של ניצחון קטן. בכלל, טראנס מבחינתי הוא הרבה יותר ממוזיקה. הוא תרבות שה ערכים שלה הם כבוד הרדי, קבלת האחר. אפילו שיה כבר הייתה במסיבות טראנס והיא נהנית בטירוף, כולל איתי באולפן."

מה תספרו לילדים?
"נספר איך ניצלנו, אבל בגיל המתאים וכשהם ירצו לדעת. בסוף, זה גם אירוע לאומי שאי אפשר באמת להסיר תיר. נפתחה לנו מלחמת העולם על הראש. אנחנו לא מוחקים את הערב הזה מהזיכרון ומה חיים. אפילו יש לנו בבית תמונה מהמסיבה, רק אדיר שבתמונה שונה ממה שאני היום. הייתי אז תמים יותר. אני מכיר טוב את עופרי, אחות של ניצן רחום ז"ל, והסיפור שלהם כאב לי מאוד. אתה בריזמנית שמח שאתה פה, וכואב וזוכר את מי שלא. יצא לי לחשוב על מי שהיה הורה לילד שיצא לנובה, וזה הכי מפחיד שיש. מאז שהפכתי לאבא אני מבין הרבה יותר מה עבר על אמא שלי באותו היום."

"אני לא מספרת ישר את הסיפור שלנו לאנשים שאני פוגשת", אומרת שרה, "אולי כי אנשים בשוק כשהם שומעים את זה. רק כשאני מתקרבת למישוהו, אני מספרת. אבל אני גם לא מסתירה. זה חלק מהזהות שלי, חלק ממני. חלק מהפאזל של החיים שלי, משהו משמעותי מאוד שעברתי."

X X X

מי שמלווה רגשית את השורדים והשורדות היא עמותת "קהילת שבת הנובה", שגם הקימה את "נולדות יחד" – קבוצת הכנה להיריון, לידה והורות בגישה הוליסטית, המיועדת לשורדות מסיבות הדרום, לבנות זוג של שורדים ולבנות המשפחות השכולות. הקבוצה משלבת ידע מקצועי וכלים מעשיים עם מרחב בטוח לתמיכה, שיתוף וחיבור בין נשים המתמודדות עם חוויות דומות. כמו כן, בזכות יוזמה של העמותה, מקבלים השורדים ובני המשפחות השכולות שילדו במהלך שנת 2026 מענק לידה בסך 500 שקל עבור כל תינוק ותינוקת. עד כה חולקו 120 מענקי לידה כאלה, והיד עוד נטויה.

"כל לידה כזו היא ניצחון של החיים", אומר ריף פרץ, מנכ"ל "קהילת שבת הנובה". "כל תינוק